GAZETA TRANSILVANIEI

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ: la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publi[caţiune].

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 226. — Joi 10 (22) Octomvre. — 1885.

Braşovŭ, 9 (21) Octomvre 1885.

Totŭ mai multŭ se dovedesce, că revoluţiunea rumeliotă a isbucnitŭ prea curêndŭ, incrucişândŭ planurile Rusiei şi póte şi planurile Austro-Ungariei.

Le-a trebuitŭ marilorŭ puterĭ timpŭ destulŭ de îndelungatŭ spre a ajunge la o decisiune. Era de prevĕḍutŭ că în împrejurările de faţă, când nicĭ una din aceste puterĭ nu este liberă de încurcăturĭ şi când tóte, ér mai alesŭ unele, suferŭ în mare mĕsură de bóla, ce a menţionat'o de curêndŭ într'unŭ articolŭ de fondŭ d. Franciscŭ Pulszky: de trista stare financiară, de deficitŭ permanentŭ, de depresiune a tuturorŭ afacerilorŭ, de prea mare apĕsare a dărilorŭ, era clarŭ, ḍicemŭ, că în astfelŭ de împrejurărĭ puterile nu vorŭ manifestá decâtŭ dorinţa de-a se susţiné pacea.

„Pace dorimŭ, pace vremŭ“ vorŭ ḍice cabinetele europene până în momentulŭ din urmă, când va începe a bubuì tunulŭ. Aşa a fostŭ întotdéuna, şi aşa se esprimă şi acum puterile în nota colectivă ce au adresat'o guvernului bulgarŭ: „este voinţa nóstră unanimă — ḍicŭ ele — de a susţiné pacea şi de aceea ceremŭ sĕ vĕ retrageţĭ trupele dela fruntarii şi sĕ încetaţĭ cu armările.“

Guvernulŭ bulgarŭ, se înţelege, n'a pututŭ rĕspunde alta decâtŭ că se supune voinţeĭ Europei şi se asigură, că partea cea mai mare a trupelorŭ bulgare din Rumelia orientală vorŭ fi retrase spre nordŭ.

Fórte bătătorŭ la ochĭ este, că dintre tóte puterile Rusia s'a declaratŭ mai categoricŭ pentru susţinerea stărei de mai înainte şi sĕ fi cerutŭ chiar depunerea prinţului Alesandru alŭ Bulgariei. Unii susţinŭ că guvernulŭ rusescŭ voiesce sĕ facă sĕ sêmţă pe Bulgarĭ, că fără concursulŭ sĕu directŭ ei nu potŭ dobêndi resultate pe deplinŭ favorabile.

Este vorba acum de-o astfelŭ de restabilire a statului quo ante, ca prinţulŭ Alexandru alŭ Bulgariei sĕ fiă numitŭ guvernorŭ generalŭ alŭ Rumeliei orientale în loculŭ lui Gavril-paşa şi se crede că şi Rusia se va învoi în cele din nrmă cu o asemenea soluţiune a cestiunei bulgare.

Cum se va învoì însă poporulŭ bulgarŭ cu acéstă alcătuire şi ce vorŭ face Sêrbii şi Grecii?

Ambasadorii marilorŭ puterĭ din Constantinopolŭ sunt de părere, că cestiunea sêrbéscă şi grécă se va puté resolva pe aceeaşĭ cale, trămiţêndu-se o notă colectivă la Belgradŭ şi la Sofia în sensulŭ aceleia, ce a fostŭ predată guvernului bulgarŭ.

Poporaţiunea sêrbéscă şi grécă este însĕ prea multŭ agitată de idea compensaţiunei şi prea multŭ au fostŭ încuragiate guvernele din Belgradŭ si Atena de unii şi alţii sĕ nu se lase, decâtŭ ca sĕ credemŭ, că afacerea lorŭ se va puté aplana cu o simplă notă.

După scirea cea mai nouă, ce ne sosesce dela Sofia, Bulgarii se temŭ că Sêrbii totŭ vorŭ trece peste graniţă spre a ocupá districtele ce vorŭ sĕ le aibă. Cu tótă dorinţa de pace a puterilorŭ devine încurcătura totŭ mai mare şi diplomaţii vorŭ avé multŭ de lucru la viitórea conferenţă europénă, ce s'a proiectatŭ. Pân'acum încă tóte rĕsbóiele s'au pregătitŭ cu note diplomatice şi cu conferenţe.

UNIREA BULGARILORŬ.

Telegramele cele mai nouĕ:

Belgradŭ, 18 Octomvre. Principele Bulgariei a trimisŭ o notă guvernului sêrbescŭ, prin care îi notifică că d. Grecoff a fostŭ trimisŭ la Nişŭ, cu scopulŭ d'a conferi cu regele Milanŭ şi cu d. Garaşaninŭ asupra situaţiunei. Îndată ce a primitŭ acéstă înşciinţare, Regele Milanŭ a telegrafiatŭ principelui Alexandru pentru a 'i spune, că declină onórea d'a se întreţine cu d. Grecoff. Acestŭ faptŭ dovedesce, că *relaţiile dintre Bulgaria şi Serbia se înăsprescŭ den ḍi în ḍi. Momentulŭ e fórte apropiatŭ când regele Milanŭ va lua o otărîre definitivă.* Tóte puterile insistă, ca Serbia se nu comită vre-o imprudenţă, care ar putea fi scumpŭ plătită.

Varna, 18 Octomvre. Pórta a amânatŭ orĭ-ce decisiune până ce se va întruni conferinţa, adecă până peste o lună de ḍile; se crede că Pórtă aşteptă, pentru a lua o otărîre, mersulŭ evenimentelorŭ şi mai cu sémă atitudinea Serbiei. Posiţia Porţii va fi cu multŭ mai uşóră, dacă Serbia îşĭ va îndrepta armatele în contra Bulgariei: în acestŭ casŭ Turcia ar putea veni chiarŭ în ajutorulŭ Bulgarilorŭ. Orĭ cum, situaţia personală a regelui Milanŭ e fórte critică Orĭ cum s'arŭ desina evenimentele, Serbia va întêmpina marĭ greutăţĭ şi va fi espusă la marĭ sacrificii — Aḍi diminéţă au sositŭ douĕ batalióne din Syria şi o bateriă de artileriă din Brussa; aceste trupe vorŭ fi trimise imediatŭ la graniţa Serbiei. — Englitera şi Austria vorŭ trimite în curêndŭ mai multe vase cuirasate în Archipelagŭ.

Filipopolŭ, 19 Octomvre. Atitudinea Serbiei inspiră cea mai mare îngrijire guvernului bulgarŭ; se scie acuma, că tóte greutăţile cu Turcia suntŭ aplanate şi că pericolulŭ nu póte veni decâtŭ dinspre Nişŭ. — Aci a produsŭ o viuă impresiă scirea, că *regele Milanŭ nu a voitŭ* nicĭ măcarŭ *sĕ priméscă, pe d. Grecoff, delegatulŭ Bulgariei*, trimisŭ în misiune de cătră principele Alexandru. — Din Sofia se anunţă hotărîtŭ, că Sêrbii n'au începutŭ încă marşulŭ pe teritorulŭ bulgarŭ. Prinţulŭ Alexandru cu ocasiunea inspecţiunei sale spre graniţele sudvestice a visitatŭ şi satulŭ dela graniţe Trin, despre care se ḍicea că ar fi ocupatŭ de Sêrbĭ. Prin urmare s'a doveditŭ neesactitatea aceei scirĭ.

Varna, 19 Octomvre. Sultanulŭ a întrunitŭ erĭ unŭ consiliu de miniştri, care a ţinutŭ aprópe cincĭ óre; s'au discutatŭ în modulŭ celŭ mai amănunţitŭ tóte evantualităţile putincióse şi mĕsurile carĭ arŭ trebui luate în orĭ ce casŭ. Sultanulŭ speră într'o împăciuire; cu Bulgaria se crede că se va ajunge la o înţelegere. Iată ce se propune în privinţa Serbiei şi a Greciei. *Pentru a împăca pe Serbia, Bulgaria sĕ-i cedeze douĕ districte şi regiunea care se întinde până în apropiere de Vidinŭ;* aceste teritorii cuprindŭ o populaţiă de vr'o 25,000 locuitorĭ. *Intru câtŭ privesce pe Grecia, puterile sĕ facă o demonstraţiă navală,* pentru a o sili sĕ-şĭ retragă trupele. Cu Grecia lucrurile arŭ puté merge mai lesne; greutăţile vinŭ din partea Serbiei, care nu se mulţumesce cu aceea sporire de toritorŭ şi ar vrea o regiune care sĕ se întindă până dincolo de Vidinŭ, cuprinḍêndŭ şi acestŭ însemnatŭ oraşŭ. E mare témă acuma, ca şi Muntenegrulŭ sĕ nu céră o sporire de teritoriu; atuncĭ lucrurile s'arŭ încurca cu desăvêrşire. In consiliulŭ de ministri s'a discutatŭ cu deamĕruntulŭ raportulŭ făcutŭ de generalulŭ Von der Golz.

Nişŭ, 19 Octomvre. Sosirea prinţului Alexaadru în Sofia a surprinsŭ lumea d'acolo. Poporaţiunea s'a arĕtatŭ indiferentă; numai miniştrii au primitŭ pe principele. — Guvernulŭ sêrbescŭ susţine, că emigranţĭ şi bande muntenegrene au năvălitŭ în Serbia şi au comisŭ crime. Câţiva Muntenegrenĭ au fostŭ prinşĭ de autorităţile sêrbescĭ. — Scirea, că Serbia a protestatŭ în contra declaraţiunii din Constantinopolŭ, se desminte.

Atena, 19 Octomvre. *Reserviştii se presintă numĕroşĭ la corpurĭ şi plinĭ de însufleţire.* In urma temerei, că s'ar puté îndeplini unirea bulgară fără compensare pentru Grecia, domnesce mare *iritaţiune.* — Alaltaerĭ s'a ţinutŭ unŭ consiliu de miniştri, în urma căruia ministrulŭ preşedinte a avutŭ erĭ o convorbire mai lungă cu secretarulŭ regelui.

Constantinopolŭ, 19 Octomvre. Rĕspunsulŭ turce[scŭ] la nota colectivă a puterilorŭ mulţumesce pentru dis[po]siţiunile puterilorŭ faţă cu Pórta şi le rógă sĕ facă prinţulŭ bulgarŭ, ca sĕ se întórcă în Bulgaria. Pórta spe[ră] bazată pe respectulŭ puterilorŭ pentru tractate, că ace[stea] vorŭ consimţi la acéstă cerere. — Scirea despre înt[oar]cerea prinţului *Alexandru* la Sofia se consideră ca u[nŭ] simptomŭ, că *e hotărîtŭ a primi resolvarea cestiunei b[ul]gare după hotărîrile puterilorŭ.* Se pare chiar, că pri[n]ţulŭ a vrutŭ sĕ previă provocărei d'a se întórce [la] Sofia.

Paris, 19 Octomvre. Scirĭ din Serbia spunŭ, c[ă] *toţĭ ḍiariştii au fostŭ isgoniţĭ din Nişŭ.* — Din Petersburgŭ se anunţă, că Rusia a propusŭ întrunirea unei conferinţe.

Sofia, 19 Octomvre. *Incălcarea teritorului bulgarŭ de cătră Sêrbĭ pare apropiată.* De aceea esistă aci îngrijirĭ. S'au trimisŭ trupe la graniţa sêrbéscă. Poporaţiunea e hotărîtă sĕ se apere. *Guvernulŭ princiarŭ* a înmânatŭ aḍĭ representanţilorŭ marelorŭ puterĭ o *notă* întregitóre, în care *declară* că *se supune* complet[ŭ] *s[ta]turilorŭ* şi *disposiţiunilorŭ* ambasadorilorŭ din Co[n]stantinopolŭ.

Bucurescĭ, 19 Octomvre. Scirĭ din Belgrad declar[ă] că *e inevitabilă căderea actualului guvernŭ* în favórea o[po]siţiunei radicale-naţionale de mai nainte, *în casŭ când guvernulŭ ar vrea sĕ hotărască sistarea mĕsurilorŭ militare fără* o premergătóre *considerare a cererilorŭ de compensaţiune* a Serbiei.

Viena, 19 Octomvre. Se asigură, că Pórta e ho[tă]rîtă sĕ observe şi mai departe atitudinea sa reserv[ată] faţă cu Bulgaria. Pórta nu 'şĭ-a manifestatŭ intenţiun[ea] d'a procede activŭ d'aci înainte în contra Bulgariei. [...] totulŭ neîntemeiată scirea, că cu ocasiunea tractăril[or] asupra cestiunei bulgare s'ar fi atinsŭ cestiunea strî[m]torilorŭ de mare.

Belgrad, 19 Octomvre. Ministrulŭ de rĕsboiu [co]lonelulŭ Petrovicĭ, se va numi şefŭ alŭ statului m[ajor] generalŭ alŭ armatei. Deórece e lipsă de medicĭ, s[e an]gagiază medicĭ diplomaţĭ din strĕinătate pentru se[rviciul] în interiorulŭ ţĕrii, precum şi la armată.

Londra, 19 Octomvre. *Trupele sêrbescĭ au [ocu]pat* pasulŭ Kosiak lângă riulŭ Jerma *la graniţa [bu]lgarŭ-macedonénă.*

Berlin, 19 Octomvre. *Conferenţa europénă* pentru regularea cestiunei bulgare *se va întruni* [...] gramulŭ aceleia va fi: *unirea personală* a [...] tice cu Bulgaria, *rectificarea graniţelorŭ* [...] Serbiei pe socotéla Bulgariei şi *abḍicerea* [...] *Alexandru.*

Rĕspunsulŭ comitelui Taaffe la douĕ interpelărĭ.

Se mira şi se miră încă şi acum lumea politică de multele espulsărĭ din Rusia şi nu numai unulŭ se întrébă, că óre ce scopŭ sĕ aibă aceste mĕsurĭ estraordinare, asupra cărora s'au înţelesŭ amêndouĕ guvernele, celŭ din Berlinŭ cu celŭ din Petersburgŭ.

In timpulŭ din urmă au fostŭ espulsaţĭ din Prusia şi mulţĭ supuşĭ austriacĭ. In urma acésta s'au neliniştitŭ multŭ spiritele Polonilorŭ din Galiţia. Comit[ele] h'a trecutŭ fiindŭ interpelatŭ cu privire la aceste espuls[ări] înainte [...] în şedinţa de Sâmbătă a camerei, că s'a [...] guvernulŭ prusianŭ, spre a primi esplicărĭ de[spre] că din ce motive şi în ce numĕrŭ s'au esp[ulsatŭ su]puşii austriacĭ? Guvernulŭ reg. prusianŭ a [...] că aceste espulsărĭ suntŭ o *mĕsură curatŭ inter[nă]* [...] sată de relaţiunile confesionale şi limbistice sch[...] Stândŭ dér guvernulŭ prusianŭ pe acéstă basă, care [...] ne promite nicĭ unŭ succesŭ favorabilŭ, décă ne vomŭ provoca la dreptulŭ ginţilorŭ şi la tractatulŭ comercialŭ dela 23 Mai 1881, guvernulŭ — ḍise com. Taaffe — *nu este în posiţiune de-a întreprinde paşĭ nuoi pentru delăturarea acelei mĕsurĭ;* guvernulŭ nu va întrelăsa însĕ de a interveni în anumite casurĭ spre a dobêndi celŭ puţinŭ o moderare a acelei mĕsurĭ, pentru care s'[a] arĕtatŭ aplecatŭ guvernulŭ reg. prusianŭ. [In] faţa acest[ei] situaţiunĭ — adauge Taaffe — ne [...] vorŭ veni în Galiţia mulţime de espulsa[ţi ...]

[...] acrélă. — Deva, dă vinŭ bunŭ [...] buţile de [...]

[...] ţitetele de ajutor[...] Mure[ş ...] a comitatului Solnoc[...] facă membru [...] maghiarisare [...]

concedându-le a aduna parale și dându-le bilete cu prețŭ scădutŭ pe drumurile de ferŭ ale statului, pe când trebue sĕ lase comunelorŭ, la carĭ aparținŭ espulsații, grija de-a îngriji de ei mai departe.

Acestŭ rĕspunsŭ a făcutŭ o impresiune deprimătóre, căcĭ se aude prea tare din cuprinsulŭ lui mărturisirea, că Austria nu póte întreprinde nimicŭ în favórea supușilorŭ sĕi și este avisată la grația guvernului reg. prusianŭ. Mai alesŭ între Polonĭ rĕspunsulŭ a făcutŭ o impresiune deprimătóre. Se ḑice, că Polonii, vorŭ sĕ provóce o discusiune asupra rĕspunsului lui Taaffe. Foile polone ḑicŭ, că acestŭ rĕspunsŭ este negațiunea posițiunei de mare putere a Austriei.

In ședința de Lunĭ a camerei deputațilorŭ, comitele Taaffe a rĕspunsŭ la interpelarea privitóre la *escesele naționale în Boemia*. Mai ântêiu declară, că guvernului îi pare rĕu de aceste escese și le desaprobă cu cea mai mare asprime. Ḑice apoi că autoritățile politice, precum și judecătoriile și gendarmeria șĭ-au făcutŭ datoria lorŭ pe deplinŭ, suprimândŭ escesele, dér suntŭ escese ce nu se potŭ prevedé și față cu carĭ nu se potŭ lua mĕsurĭ preventive, de aceea respinge afirmarea, că guvernulŭ ar trebui sĕ se justifice pentru că n'ar fi datŭ scutulŭ necesarŭ Germanilorŭ în Boemia.

După aceea arată Taaffe, că casurile de escese din Trautenau și Reichenberg suntŭ de însemnătate secundară. Aicĭ ca și în alte localitățĭ culpabilii au fostŭ pedepsițĭ. Din incidentulŭ esceselorŭ din Köninginhof au fostŭ trase înaintea tribunalului 75 persóne, între carĭ și primarulŭ cu 2 membri ai consiliului comunalŭ; acestŭ consiliu în fine fù disolvatŭ. Casurile aceste mai tóte au fostŭ erupțiunĭ isolate de iritațiune națională și guvernulŭ nu le póte da acea importanță, care le-o dau deputațiĭ oposiționalĭ germanĭ. Câtŭ pentru afirmarea, că certa de naționalitate s'ar fi străplântatŭ până și în armată, comitele Taaffe o declară de nefundată (Strigărĭ în stânga: Oho! asta i faptŭ!) Guvernulŭ va procede în viitorŭ în asemenĭ casurĭ cu tótă asprimea legei. »Am însĕ încredere — finesce Taaffe — în ințelepciunea și patriotismulŭ ambelorŭ némurĭ din Boemia și sperŭ că în curêndŭ spiritele, adĭ încă iritate, se vorŭ liniști.«

Mărirea bugetului ministeriului de instrucțiune.

De când a venitŭ la cârma statului partida actuală polecrită, fără nicĭ unŭ dreptŭ, »liberală«, naționalitățile nemaghiare nu numai că n'au fostŭ ajutate de guvernulŭ acestei partide, ci din contră ministerulŭ de instrucțiune a cassatŭ tóte subvențiunile ce se dau școlelorŭ confesionale nemaghiare, așa că în ḑiua de astăḑĭ nicĭ unŭ institutŭ confesionalŭ nemaghiarŭ nu mai primesce nimicŭ din visteria statului, unde contribuescŭ și naționalitățile nemaghiare pentru promovarea culturii unguresci milióne de florinĭ din banii, carĭ îi câștigă cu sudorĭ runte de sânge.

Astăḑĭ bietele popóre nemaghiare suntŭ totŭ ca sub feudalismulŭ aristocraticŭ »misera plebs contribuens,« pentru că ele suntŭ destinate de guvernulŭ actualŭ numai pentru purtarea sarcinilorŭ publice, éră de binefacerĭ din banii publicĭ se bucură numai institutele rassei domnitóre. Nu vomŭ înșira sumele, ce le cheltuesce [illegible] bugetele de statŭ, ci ne vomŭ mărginĭ numai a [illegible] școlele confesionale unguresci, pe carĭ le subvenționéză ministeriulŭ ungurescŭ. Așa suntŭ preliminațĭ în bugetulŭ ministeriului de instrucțiune pro 1886: [illegible] gimnasiulŭ evangelicŭ confesionalŭ ungurescŭ din [illegible] 7000 fl., pentru gimnasiulŭ protestanticŭ din [illegible] Szambat 7000 fl., pentru gimnasiulŭ catolicŭ din [illegible]szbereny 8600 fl., pentru gimnasiulŭ catolicŭ din Seghedinŭ 3000 fl., pentru gimnasiulŭ reformatŭ din Sigetulŭ Marmației 10,000 fl. pentru gimnasiulŭ evangelicŭ din Eperies 8750 fl., pentru gimnasiulŭ evangelicŭ din Șemnițŭ 9300 fl. Afară de aceea mai decurgŭ negoțiațiunĭ cu gimnasiulŭ din Nyiregyhaza, cu gimnasiulŭ catolicŭ din Lugoșŭ, din Becicherculŭ Mare, din Elisabetopolŭ, Gherla și cu conventulŭ generalŭ reformatŭ, [illegible] pentru școlele confesionale unguresci [illegible] ritatea sa subvențiunĭ din partea statului.

[illegible] școlele maghiare secundare vorŭ fi subvenționate [illegible] chipulŭ de către ministerulŭ ungurescŭ pre [illegible] nóstre confesionale nu numai că nu primesc [illegible] unŭ ajutorŭ, ci noi mai suntemŭ încă me[illegible] a la Caransebeșŭ și Aradŭ, când voimŭ sĕ ne [illegible] școlĭ cu banii noștri, sub cuvêntŭ, că suntŭ [illegible] destule maghiare. Suntŭ dér aicĭ ómenii noștri [illegible] batjocurițĭ de profesori fanaticĭ ungurescĭ, carĭ precum scimŭ îi tractéză prea de multe orĭ în modŭ brutalŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Cu privire la scirile despre dinamită ḑice »Kolozsvári Közlöny.« N'amŭ comunicatŭ faimele mărite prin [illegible] că de o parte amŭ sciutŭ de dispositiunile autorității publice, ér pe de altă parte amŭ sciutŭ, că a g i t a ț i u n e a n e m o t i v a t ă s t r i c ă a m ê n d u o r ŭ p ă r ț i l o r ŭ. Foile ultraiste române traducŭ alarma nóstră și cu acésta dau o îndrumare poporului că cum ar trebui sĕ facă. După acestea, spre a arăta atitudinea greșită a curentului politicŭ maghiarŭ față de Românĭ, dă locŭ unei corespondințe ce i-sa trimisŭ spre publicare cu data Ighiu 18 Oct. 1883. Autorulŭ acestei corespondințe desminte faima publicată în nr. 238 din »Ellenzék« sub titlulŭ »Dinamita“ și face atentŭ pre scornitorulŭ acestei faime, ca pre viitorŭ să-șĭ c â ș t i g e o c o n v i n g e r e m a i b u n ă despre obiectulŭ ce vrea sĕ-lŭ publice. Ilŭ provócă sĕ-i spună cu ce ar puté documenta, că oficialii dela judecătoriă nu șĭ-au împlinitŭ datorința lorŭ. Pre vice-comite ilŭ laudă pentru procedura lui și ḑice că n'a meritatŭ sĕ fiă timbratŭ cu epitetulŭ de indolentŭ. Totŭ asemene laudă și pre solgăbirĕu, despre care ḑice că și-au sacrificatŭ liniștea de ḑĭ și nópte în causa menționată. Apoi își finesce corespondința astfelŭ: „Ca ținuturile de sub pólele munteluiŭ nicĭ o regiune n'a suferitŭ atâtŭ de multŭ cu ocasiunea turburărilorŭ dela 1848—49, nu e mirare dacă dacă ungurimea de pi[illegible] mai vêrtosŭ aceia, în a cărorŭ memoriă e încă próspĕtă terórea acelorŭ timpurĭ, mereu cadŭ în agitațiune. Altcum de când se află miliția în Ighiu, de atuncĭ și faimele suntŭ multŭ mai potolite. Noi ne încredemŭ în patriotismulŭ și prudința ocârmuirei și astfelŭ cu curagiu și cu liniște privimŭ în viitorŭ.“ — Prin urmare, dreptate amŭ avutŭ sĕ ḑicemŭ, că tóte faimele acestea au fostŭ calumnii miserabile și comedi „patriotice.« Și cu tóte acestea, fóia tisaistă din Clușii totŭ cu obrazulŭ grosŭ, ar fi doritŭ sĕ tăcemŭ la tóte calumniile foilorŭ coșutiste și tisaiste. Mare impertinență!

—0—

Ni se scrie din Gurghiu, că la vênătórea ce a făcut'o în ḑilele acestea A. S. prințulŭ de corónă *s'au împușcatŭ 20 de urșĭ și 2 lupĭ.* Vênătóre se va mai face după aceea în Cibleșiu, dacă vorŭ îngădui împrejurările.

—0—

„Kolózsvári Közlöny“ primesce scirea, „din isvorŭ sigurŭ,“ că *adunarea* generală (comitatensă) a *comitatului* Oderheiu *va vota* 1% dare pentru »reuniunea de maghiarisare.« Spre scopulŭ acesta sa și pornitŭ mișcarea. — Pacostele vinŭ una după alta.

—0—

In 18 Octomvre n., Simon Ferențŭ și Iacobŭ Șandorŭ *au împușcatŭ* în Deva *unŭ porcŭ sĕlbaticŭ*, care cântăresce 4 măjĭ. L'au dăruitŭ A. S. prințului de corónă.

—0—

Ministrulŭ de interne a preliminatŭ o sporire a solde gendarmilorŭ fără deosebire de gradŭ cu 10 cr. de omŭ pe ḑi. Afară de asta, statulŭ personalŭ alŭ gendarmeriei se va mări cu 1 oficerŭ, 4 sergențĭ majorĭ, 19 conducĕtorĭ de pichete (posturĭ) și 189 gendarmĭ. Ardealulŭ încă va primi, din cele 19 comande de pichete nouĕ, douĕ comande de pichete: în Murĕșŭ-Uioara, comit Albei inferióre, și în Valea lungă, comit. Târnavei micĭ. De fiecare pichetŭ va fi 1 conducĕtorŭ de pichetŭ și 4 gendarmĭ. In Bozovicĭ, comit. Carașŭ-Severinŭ, se va înființa o nouă comandă de flancŭ.

—0—

Cum amŭ puté maghiarisa? Sub titlulŭ acesta scrie »Kolozs. Köz.,“ că procedura cea mai nimerită pentru a asigura reușita scopului urmăritŭ de »Kulturegylet« este aceea pe care cu anĭ mai nainte a început'o Bokros Elek în comuna Esztény. Ca domnŭ de pămêntŭ (proprietarŭ) alŭ acestui satŭ »valachŭ« a înființatŭ acolo o scólă de statŭ modelŭ, sacrificândŭ mai multe ḑecĭ de mii de fl. și cu o îngrijire ințeléptă și jertfire continuă a dus'o până acolo, că astăḑĭ frecventéză acéstă scólă nu numai toțĭ copii (românĭ) din comună cățĭ suntŭ obligațĭ a umbla la scólă, ci încă și copii comunelorŭ românescĭ vecine. — Amŭ vré sĕ scimŭ, nu e scóla românéscă în aceea comună, de alégă copii la cea ungurésca? Și décă nu e, învață copii limba românéscă? Ce facŭ părinții?

—0—

După códele „patriotice“ venea negreșitŭ rêndulŭ codiței „patriotice« din locŭ. Ea află dintr'unŭ isvor »demnŭ« de credință din Sĕcele — negreșitŭ ca tóte cele „patriotice« — că Dumineca învĕțătorii românĭ din patru sate au eșitŭ cu grămada — prin strîmtórea unui șanțŭ vechiu — la câmpŭ unde arŭ fi venitŭ în atingere cu »cei din România.“ — Sĕ observe bine cetitorii noștri, că asta s'a întêmplatŭ Duminecă, când lumea se strîmba de rîsŭ la esposiția din Groverŭ, unde codița 'șĭ espusese burețiĭ — nebunĭ, cu care se nutresce.

—0—

Intre esposanții din Pesta s'a observatŭ de câteva ḑile o mare neliniște și iritațiune, din causă că comisiunea de dare îi provocase sĕ plătéscă dare pentru vênḑĕrile făcute în esposițiune. Acéstă batjocurire a sacrificielorŭ aduse de esposanțĭ s'a doveditŭ, că e productulŭ liperzelului subalternŭ și s'a desaprobatŭ de locurile mai înalte.

—0—

Comitetulŭ »Reuniunei comerciale și industriale« din Brașovŭ a obținutŭ o scădere estraordinară în prețulŭ biletelorŭ (numai 6 fl. 50 cr. până la Pesta și îndĕrĕtŭ) căii ferate de aci până la Pesta, unde se vorŭ duce membrii reuniunei și calfele lorŭ ca sĕ visiteze esposițiunea. Trenulŭ cu acești visitatorĭ plécă Duminecă în 25 Octomvre n. din Brașovŭ. Acéstă favóre s'a obținutŭ numai pentru 200 de membri. Se potŭ înscrie însĕ, precum aflămŭ, și industriașĭ, meseriașĭ și neguștorĭ carĭ nu suntŭ membri la reuniune. Inscrierile se facŭ la vicepreședintele reuniunei (tipografia Alexi) unde se dau amĕnunte. Cei ce voescŭ a profita de acéstă ocasiune favorabilă, sĕ grăbéscă a se înscrie câtŭ mai curêndŭ.

—0—

»Egyetértes« află, că dela 1 Ianuariu 1886 sublocotenenții, locotenenții și căpitanii cl. II, atâtŭ cei din armata comună câtŭ și cei dela honveḑĭ, vorŭ primi câte 10 fl. adausŭ la léfă pe lună. De asemenea banii de cuartirŭ pentru oficerii din capitală se vorŭ spori pe anŭ cu 117 fl., ér la cei din provinciă după cum vorŭ fi chiriele. Acéstă îmbunătățire s'a și pusŭ în bugetulŭ ministerului de rĕsboiu comunŭ.

—0—

O *prinsóre s'a făcutŭ* în ḑilele trecute între locot? Jäger dela husarĭ din Brașovŭ și între unŭ forestierŭ, oficerŭ în reservă, din Zĕrnescĭ. Iäger s'a prinsŭ, că va percurge distanța dela Zĕrnescĭ la Brașovŭ în 90 de minute, distanță care se percurge de ordinarŭ, cu cai bunĭ de birje, în 3 óre séu celŭ puținŭ în 2 3/4, Duminecă în sĕptĕmâna trecută s'a executatŭ prinsórea. Iäger a percursŭ distanța în 83 de minute. Acésta se esplică prin faptulŭ, că la trăsură s'au înhamatŭ cai de călăritŭ, carĭ mergŭ totdeuna mai tare, și 'șĭ-a alesŭ Dumineca când nu se întâlnescŭ carĕ în drumŭ. Caii au fostŭ dușĭ Sâmbătă séra dela Brașovŭ, așa că Duminecă se'ntorcéu spre casă.

—0—

Prințulŭ *Ferdinandŭ de Hohenzollern*, moștenitorulŭ tronului românŭ, la 1 Noemvre intră în regimentulŭ 1 de gardă și de aceea a fostŭ în ḑilele acestea în Berlinŭ. Elŭ, ḑice o telegramă din Berlinŭ, *a petrecutŭ* în anulŭ acesta mai multe lunĭ *în România*, ca sĕ studieze referințele de acolo și limba. Pe câtŭ scimŭ noi, prințulŭ Ferdinandŭ a petrecutŭ numai scurtŭ timpŭ în România.

—0—

Cetimŭ în „L'Indépendance roumaine:« »Consiliulŭ de miniștri a aprobatŭ construirea unei școle de medicină veterinară și a unei școle de arte și meserii în Bucureștĭ. Sumele afectate pentru aceste construcțiunĭ suntŭ de câte 500,000 lei pentru fiecare școlă. Intreprinḑĕtorii, carĭ au obținutŭ adjudecarea lucrărilorŭ, suntŭ, pentru școla de arte și meserii, d. Dobre Nicolau, și pentru cea de medicină veterinară d. Grimm, constructorulŭ aripei drepte a ministerului domeniilorŭ.

A. S. principele de corónă în Gurghiu.

Gurghiu, 16 Octomvre n. 1885.

Domnule Redactorŭ! Séra în 14 Octomvre n. c. după ce pictorulŭ de curte a depinsŭ urșii împușcațĭ de A. S. prințulŭ de corónă și cont. Samuel Teleki, — în presența prințului și a princesei Stefania și în fața unui publicŭ numerosŭ li s'a ținutŭ urșilorŭ priveghiu, care a fostŭ iluminatŭ de 24 de torțe (facle) ér banda lui Solomonŭ din Clușiu în timpŭ de 3/4 óre a intonatŭ maj multe „ciardașe.“

A fostŭ admirabilŭ de frumosŭ, când AA. LL. s'au presentatŭ în mijloculŭ publicului, care îi așteptau cu sete în grădina castelului, unde erau toțĭ 3 urșii, așeḑațĭ unulŭ lângă altulŭ, atuncĭ trei vênătorĭ au începutŭ a sufla în buciumŭ (cornŭ), ér banda a trasŭ unŭ marșŭ amestecatŭ, și fiind că séra era frumósă, cerulŭ seninŭ sunetulŭ buciumului și alŭ musicei desfătau urechia ascultătorilorŭ.

A. Sa principele de corónă Rudolfŭ precum și archiducele Fridericŭ erau îmbrăcațĭ în vestminte civile și cu toiagŭ vênătorescŭ în mână, ér princesa Stefania în haină de samois, jachetă scurtă de plüsh și pre capŭ unŭ vĕlŭ albŭ de „Moher,“ care tóte îi ședeau bine. Magnații care de care se siléu a întra în vorbă și conversare cu A. S. și încă cum? — totŭ în limba germană. La acestŭ priveghiu a fostŭ de față și inteligința română din Gurghiu și jurŭ.

Apoi sĕ vĕ spunŭ și de badea Nechită și Vica Bloșiu din G. Orșiova, dênșii se află amênduoi în serviciu ca păzitorĭ la pădurea erarială (mk. erdővéd) și totŭ odată ca conducĕtorĭ ai vênătorei, suntŭ acuma îmbrăcațĭ în uniformă după prescriere adecă pălăriă de vênătorŭ cu pénă, blusă și nădragĭ (pantalonĭ) de postavŭ mohoritŭ verde, badea Nechita, care are pĕrŭ crețŭ ungŭ și albŭ ca alŭ lui Woltaire, și'lŭ pórtă peptĕnatŭ

Buda- [illegible]
Viena [illegible] 00 6.05

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

frumosŭ îndĕrĕtŭ pe spate, blusa desbumbată (descheiată) cămaşa totŭ deschiotorată, fiind ca e omŭ grasŭ, bine hrănitŭ şi nu se póte supune disciplinei — că viaţa şi sĕnătatea suntŭ mărgăritare nepreţuite — deja dênsulŭ stă în »habt-acht« (dreptŭ) cu peptulŭ deschisŭ — ca şi orĭ care altulŭ cu peptulŭ închisŭ şi îmbumbatŭ — şi îi este concesŭ a umbla aşa — îi stă fórte bine, ér lu badea Vica, care atâtŭ pĕrulŭ câtŭ şi mustăţile le-a tăiatŭ scurtŭ — îi stă şi mai bine — şi ambii aceştĭ bătrânĭ, când principele înpuşcă Ursu, sciu a-lŭ gratula cu cuvinte măgulitóre, încâtŭ principele, orĭ şi cum e dis pusŭ, bine séu rĕu trebue sĕ rîdă cu dênşii.

E şi dreptŭ, că badea Nechita este admiratŭ din partea tuturorŭ domnilorŭ pentru chibzuiala dênsului, anumitŭ şi chiar pre A. S. principele de corónă ilŭ pune şi îi destinéză locu de pândă, şi îi spune înainte: »Impĕrate ai grije, că aci vorŭ venì 2 séu 3 urşĭ după olaltă, ţinete bine, nu avea frică" şi badea Vica asemenea celorlalţĭ, şi totdéuna la ceea ce au ḑisŭ dênşii le-au şi succesŭ, adecă: vorba lorŭ a fostŭ sfântă.

Aḑĭ 15 Octomvre n. c. éră s'au împuscatŭ 2 urşĭ.

De aicea din Gurghiu, după cum suntemŭ informaţĭ, A. S. şi cu toţĭ ceilalţĭ vorŭ trece şi călĕtorĭ către Cipleşiu în comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca şi în părţile Maramureşului, unde asemenea vorŭ face probe de vênătóre.

F.

Lupta dreptăţii contra fărădelegilorŭ.

(Apendice la prigonirea profesorului Lucaciu în Sătmarŭ Nr. 103 din »Gazetă.«)

II.

Aicĭ trimitŭ şi cele două apelaţiunĭ asemenea în traducere fidelă.

Ilustre d-le procurorŭ regescŭ!

Va fi lucru cunoscutŭ înaintea Ilustrăţii Vóstre, la ce atacurĭ, ba étă la ce persecuţiunĭ este espusă persóna şi onórea mea ca cetăţénŭ alŭ acestui statŭ maghiarŭ, în oraşulŭ Sătmarŭ.

Este o împrejurare nespusŭ de tristă, că acéstă persecuţiune contra mea sĕ folosesce numai ca pretestŭ, ca prin aceea sĕ pótă nimici catedra de limba română dela gimnasiulŭ superiorŭ catolicŭ r. ung., care esistă din 1862, la care eu în decursŭ de 7 anĭ amŭ funcţionatŭ cu totŭ zelulŭ, fără sĕ mi se fi făcutŭ esceptiune orĭ din ce privinţă séu prin cineva, séu prin ceva sĕ fiu pĕtatŭ; — între strigătele şi agitaţiunile susţinute fără păreche sĕ pótă óre cum înceta. Persecutorii şi rĕu voitorii mei sperau acestŭ resultatŭ, şi ilŭ şi sperĕză alŭ ajunge prin atacarea mea.

Că acusele ridicate contra mea suntŭ cu totulŭ fără temeiu şi numai calumnii, o dovedesce cu eschiderea orĭ cărei dubitărĭ denumirea mea din partea Inaltului guvernŭ de profesorŭ ordinarŭ la gimnasulŭ superiorŭ de statŭ din Losoncz. E lucru sigurŭ, că décă acusările ridicate contra mea avéu celŭ mai micŭ temeiu nu puteamŭ conta la asemenea distingere. Şi de sigurŭ Ilustritatea Vóstră, ca procurorŭ responsabilŭ, din oficiu împedecaţĭ acéstă prepăşire a mea.

Comitetulŭ uraşului Sătmarŭ în adunarea sa pre lângă tóte că a pututŭ fi convinsŭ, că acusele ridicate contra mea suntŭ fără temeiu, totuşĭ răḑimatŭ pre acele calumnii, pre mine ca pre unulŭ ce solvesce contribuţiunea recerută, nu m'a primitŭ ca membru în corporaţinnea oraşului, despre ce mĕ şi însciinţéză prin o hotărîre.

Contra acestei hotărîrĭ vătămătóre, adusă de adunarea oraşului, mĕ folosii de dreptulŭ apelărei, la care Inaltulŭ Ministerŭ de Interne prin ordinaţiunea aclusă sub·/. aşa a dispusŭ, că lăsândŭ la o parte acusele ridicate contra mea, fiind că acele cu nimicŭ nu suntŭ motivate, ordonéză primirea mea în corporaţiunea orăşenéscă ca membru, însciinţândŭ totŭ odată şi jurisdicţiunea oraşului Sătmarŭ, că causele ridicate şi cu nimicŭ demonstrate prin apelulŭ meu sub·//. susternutŭ suntŭ deplinŭ contra demonstrate; însĕ décă vorŭ puté motiva calumniile odată nimicite, suntŭ îndreptăţiţĭ a mĕ trage sub acusă, atâtŭ criminală, câtŭ şi disciplinară.

Pre basa acestei ordinaţiunĭ ministeriale şi prin resoluţiunea de pre dosulŭ acelei ordinaţiunĭ, fuseiu primitŭ în corporaţiunea membrilorŭ representanţĭ, şi totŭ prin urmarea aceleia şi în puterea legei fuseiu chematŭ oficiosŭ la şedinţa ţinută în 7 Septemvre a. c.

La acéstă şedinţă m'am şi înfăţişatŭ, „Boros Bálint, membru din comitetŭ şi deputatŭ dietalŭ" sĕ mĕ folosescŭ de cuvintele protocolarĭ, aruncândŭ o reprivire la acusele ridicate contra mea, prin nimenĭ demonstrate şi indemonstrabile, şi aruncândŭ o reprivire la ţinuta Românilorŭ, ba ca sĕ dea mai mare pondŭ agitaţiunei ţîntite, — pre mine aducêndu-mĕ în legătură cu óre-care societate »irredentă,« care afirmative ar esista în România, — propune, contra clarei ordinaţiunĭ a Ministrului de interne, ca sĕ fiu eschisŭ din adunare, în care a mĕ înfăţişa am dreptŭ, şi că prin primarŭ sĕ nu fiu învitatŭ la şedinţe.

Prin acéstă propunere nu numai persóna mea, ci şi legea, ce trebue respectată fără esceptiune de orĭ şi cine, se calcă, care propunere după o pledare agitatóre din partea lui Boros Bálint, s'a primitŭ şi sub·///. mi s'a comunicatŭ.

Considerândŭ că ordinaţiunea Ministrului de interne de sub ·|. a defiptŭ calea şi modulŭ, publicului sătmăreanŭ cum póte procede faţă, de mine, décă simţesce că calumniile înprăştiate contra mea le póte argumenta.

Considerândŭ, că şi după acéstă ordinaţiune ministerială putui fi şi mai tare în aceia convingere, că dacă nu ar fi destulŭ dechieraţiunea mea aclusă ·||. pentru demonstrarea calumniilorŭ ridicate contra-mĭ, numai atuncĭ mĕ potŭ apĕra mai cu succesŭ, ba acusele cu ni micŭ motivate şi calumniile numai atuncĭ merită atenţiune din parte-mĭ, décă voiu fi trasŭ la rĕspundere pe calea şi modulŭ defiptŭ prin ordinaţiunea Ministrului de interne.

Considerândŭ, că în adunarea ţinută în 7 Sept. a. c. m'am înfăţişatŭ cu acelŭ propusŭ pacînicŭ, că din întêmplare sĕ potŭ da desluşirile pretinse şi sĕ facŭ o decheraţiune liniştitóre pentru toţĭ:

Vorbirea şi propunerea agitătóre a lui Boros Bálint şi decisiunea de sub ·|||. prin legea penală cap. VI § 172 (a büntény álladékat állapitja meg) statoresce pĕcatulŭ sĕvêrşitŭ. Amintescŭ ca circumstanţă agravatóre starea de deputatŭ dietalŭ a lui Boros Bálint, care ca membru corporaţiunei aducĕtóre de legĭ, faţă de lege şi jurisdicţiunĭ este obligat a premerge nainte a publicului cu esemplu cu tótă onórea şi supunerea. Inprejurarea agravatóre este mai departe pentru senatulŭ oraşului Sătmarŭ, că în sala adunărei jurisdicţionale s'a datŭ locŭ deschisŭ pentru »agitaţiunĭ." Şi anume Hermán Mihály procurorulŭ oraşului în persónă şi scrisŭ agita membrii carĭ şedeau lângă mine sĕ'şĭ părăséscă loculŭ, care faptă în ḑiaristică s'a arătatŭ ca demonstraţiune a cetăţenilorŭ contra mea. Este neadevĕrŭ şi aceea, că propunerea şi vorbele lui Boros Bálint s'arŭ fi primitŭ cu plăcere şi unanimitate, căcĭ Novák Antal, canonicŭ şi abate Eclesiasticŭ, s'a întrepusŭ cu indignaţiune contra procedurei nenobile, cedândŭ însĕ forţei agitatorilorŭ s'a depărtatŭ cu indignaţiune din sala adunărei.

Deórece agitaţiunea faptice sĕvîrşită şi prin mine însinuată s'a ridicatŭ contra Ministrului r. u. ca contra supremului forŭ legatŭ, şi contra ordinaţiunei emanată din cerculŭ sĕu de potestate, ridicată la valóre esecutativă, totŭ asemenea s'a agitatŭ la ură naţională, cugetŭ a se ţinea de cerculŭ potestăţii Ilustrităţii Vóstre (annak megtorlását) pedepsirea faptei.

Acésta va fi totŭ odată şi pentru mine o satisfacţiune, câtŭ şi pentru atacurile pĕcătóse ridicate prin agitaţiune contra persónei mele.

Eu, trăindŭ într'unŭ statŭ constituţionalŭ, cu tótă siguritatea potŭ spera, că acéstă (izgatási büntény) agitaţiune faptică, îndreptată, contra ministrului de interne nu va rĕmânea nepedepsită; altcum m'aşŭ simţi constrênsŭ pentru acéstă agitaţiune pĕcătósă şi pentru atacurile isvorite din calumnii contra persónei mele, a cerca scutŭ şi satisfacţiune la pedestalulŭ celŭ mai inaltŭ, alŭ Tronului.

Prin urmare mĕ rogŭ, ca contra lui Boros Bálint locuitorŭ în Sătmarŭ şi deputatŭ dietalŭ sĕ binevoiţĭ a orĕndui cercetare (bünfenyitő eljárás) criminală, ca contra unui agitatorŭ, câtŭ şi contra soţilorŭ complicĭ ca participanţĭ la agitare.

Dată în Sătmarŭ etc. *Dr. Vasiliu Lucaciu.*
preotŭ gr. cath.

DESPOIERĬ.

Din jurulŭ Devei, Octomvre 1885.

Domnule Redactorŭ! Foile unguresci nu vorbescŭ de câtva timpŭ decâtŭ de »agitaţiunĭ« ce s'au observatŭ între poporulŭ românŭ. Dacă e vorba, că nemulţămirea poporului nostru, pe care contrarii noştri ilŭ despóiă toţĭ din tóte părţile sĕ se numéscă »agitaţiune,« atuncĭ vĕ mărturisescŭ că agitatorii suntŭ chiar »patrioţii» brevetaţĭ, cărora le place a tracta şi acum pe poporulŭ românŭ ca pe unŭ poporŭ de iobagĭ. Comunicându-vĕ cele următóre, nu credŭ că se va găsi omŭ cu simţĕminte nobile, care sĕ pretindă că poporulŭ românŭ n'are dreptŭ sĕ fiă nemulţămitŭ.

Contele Carol Teleki a moştenitŭ dela socru sĕu, reposatulŭ conte Em. Niko, comunele urbariale Silvaşiu, Spălnaca şi Uióra de susŭ. Aḑĭ locuitorii acestorŭ comune suntŭ aduşĭ la sapă de lemnŭ de »nobilulŭ« conte Teleki şi iată cum: le-a intentatŭ procesŭ urbarialŭ sub titlulŭ de *magna curia*, ca sĕ le ia şi pământelele ce le au câştigatŭ cu sudorĭ de sânge moşii şi strămoşii noştri, lăsêndu-ni-le nouĕ moştenire. Şi contele câştigă, pentru că aşa vrea dreptatea ungurésca. Ceea ce nu-i succede contelui a câştiga pe calea judecăţii, câştigă prin comassare, alegêndu-şĭ inima locului, ér păraele, tufişurile şi dealurile rĕmânŭ bieţilorŭ Românĭ.

Procesulŭ cu Spălnaca duréză de vr-o 2, 3 anĭ şi dacă contele va câştiga şi la instanţa a treia, atuncĭ bieţii Românĭ, sĕrăciţĭ cu procesulŭ, după ce vorŭ mai inspira şi aerulŭ temniţei — în casŭ că nu vorŭ puté plăti spesele procesului — după ce vorŭ fi scoşĭ din căminele lorŭ, nu vorŭ avé ce sĕ facă decâtŭ sĕ ia traista şi bĕţulŭ de cerşetorŭ. Totŭ aşa stă lucrulŭ şi cu Silvaşulŭ şi Uióra de susŭ. Până şi apa de bĕutŭ pentru vite s'a închisŭ sêrmanilorŭ locuitorĭ, ba aceştia suntŭ ameninţaţĭ a nu mai avé nicĭ pământŭ unde sĕ fiă înmormêntaţĭ, după ce-şĭ vorŭ fi mâncatŭ viéţa cu suferinţele.

Étă în ce stare amŭ ajunsŭ prin persecuţiunile şi agitaţiunile duşmanilorŭ noştri, care se spargŭ totŭ în capulŭ nostru. N'avemŭ ce sĕ facemŭ decâtŭ sĕ ḑicemŭ: Dómne nu le ajuta celorŭ nedrepţĭ şi fără de lege!

Economulŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ «Gaz. Trans.«)

SOFIA, 21 Octomvre. — Décă Serbia va face o mişcare agresivă spre graniţa bulgară, va conchiema garda naţională. Prinţulŭ în[suşi] va lua comanda superióră peste gard[a]. Pentru clarificarea situaţiunei a decisŭ principe[le] Bulgariei, sĕ triméta unŭ nunciu specialŭ la re[gele] Serbiei. Regele Milanŭ însĕ a rĕspunsŭ c[ă] nu-lŭ va primi.

SALONICHI, 21 Octomvre. — Turcii con[]centréză trupe aprópe de graniţa bulgară lâng[ă] Pristina şi Diacovo.

CONSTANTINOPOLŬ, 21 Octomvre. — Ambasadorii de aicĭ au hotărîtŭ sĕ recoman[de] marilorŭ puterĭ, de a face la Atena şi Belgradŭ asemenĭ paşĭ ca la Sofia. (de a [face] pe Sêrbĭ şi pe Grecĭ sĕ-şĭ retragă trupele [din] fruntarii.)

PARIS, 21 Octomvre. — Congresulŭ pentr[u] alegerea preşedintelui republicei se va întrunì în 20 Decemvre a. c. Este, ca şi sigurŭ, că va fi realesŭ Grévy. Ministerulŭ de interne a făcutŭ cunoscutŭ în consiliulŭ de miniştrii, ce s'a ţinutŭ erĭ, că în mai multe departemente, conservativii au fostŭ aleşĭ pe lângă folosirea unorŭ asemenea manevre, carĭ motivéză pe deplinŭ anularea acostorŭ alegerĭ.

DIVERSE.

Mijlocŭ pentru stârpirea omiḑilorŭ. — D. Andreiu Lupanŭ, proprietarŭ de grădinĭ în Braşovŭ, dă următórea povaţă: De órece s'a constatatŭ, că de câţĭ-va anĭ încóce s'au înmulţitŭ omiḑile prin grădinile din Braşovŭ, cu deosebire în cele de ceraşĭ din suburbiulŭ Scheiu, aşa de tare, încâtŭ au stricatŭ şi strică nu numai florile de pe pomĭ, dér chiarŭ şi frunḑele, aşa încâtŭ grădinile au devenitŭ cu totulŭ neproductive, de aceea m'am interesatŭ cu totŭ-de-adinsulŭ cercândŭ în maĭ mulţĭ anĭ cu diferite mijlóce de-a stârpi aceste omiḑĭ, care vara prin Iuniu după ce au mâncatŭ frunḑa, flórea, ba chiarŭ şi crescătura cea nouă, se lasă în josŭ şi se îngrópă în pământŭ prefăcéndu-se în pupe séu coconĭ, ér tómna pe la finea lui Octomvre esŭ din pământŭ în formă de fluturĭ micĭ de colóre albă-cenuşiă, sburândŭ numai séra. Muerușcele se sue pe tulpină în susŭ şi-şĭ punŭ ouĕle în mugurulŭ flórei. Mijloculŭ celŭ mai potrivitŭ pentru stârpirea acestorŭ insecte stricăciose l'am aflatŭ în următórele: Tómna pela finea lui Octomvre s. n. am legatŭ hârtiă de paie de 30—40 cm. lată pe tulpina pomului şi am uns'o cu păcură, aşa încâtŭ până ce datŭ îngheţulŭ a trebuitŭ ţinută totdéuna unsură aceea hârtiă mânjită cu păcură s'au prinsŭ mul[ţi] fluturĭ, carĭ au rĕmasŭ lipiţĭ de ea până au mu[rit]; astfelŭ pomii mi-au scăpatŭ, acuma de 2 anĭ, n[u mai am] de omiḑĭ.

***

O lecţiune bună. — Junele principe alŭ Italiei, Victor Emanoilŭ, fiulŭ regelui Umberto, [primesce] în tóte ḑilele înainte de améḑĭ instrucţiunea pro[fesori]lorŭ lui în diferitele ramurĭ ale sciinţelorŭ. Pe masa studielorŭ se află unŭ orologiu în forma celorŭ obicĭnuite de călĕtoriă, care servă spre a indica fie-căr[ui] profes[orŭ] timpulŭ când are sĕ se retragă, cedând [loculŭ] succesorului sĕu. Intr'o ḑi, principele corónei, [căruia lec]ţiunea în arta militară, îi părea subiectulŭ [puţinŭ in]teresantŭ, şi pe când d. Capuari, profesorulŭ sĕu, [arăta] pe o chartă planulŭ campaniei cu nişce micĭ [figuri] colorate, junele principe se folosi de ocasi[une] şi împinge cu degetulŭ sĕu minutarulŭ orologiu îna[inte]. Profesorulŭ observase acéstă manoperă, dar ḑise nimica, ci continuă lecţiunea ḑicêndŭ: „In strateg[ie e]xistă diferite stratageme, din care unele suntŭ pe deplinŭ onorabile, dar altele, deşi nu, potŭ contribui şi ela scopŭ de a scăpa de o posiţiune dificilă séu penibil de care unŭ generalŭ scrupulosŭ şi consciinciosŭ desţluesce a se servi." Victorŭ Emanoilŭ se roşì şi cân curênd după acésta profesorulŭ era sĕ se retragă, ilŭ reţinŭ ḑicêndu-i: »Te rogŭ, domnule, ora lecţiunei n'a trecutŭ încă, orologiulŭ este cu două ḑecĭ de minute înainte.«

***

Mijlocŭ de a curăţi buţile de vinŭ de acrélă. — D. Neculae Oprea, economŭ şi proprietarŭ în Deva, dă următórea povaţă: Deórece din anulŭ 1874 vinŭ bunŭ nu amŭ avutŭ, ci acru şi acriu, din care causă buţile de vinurĭ au căpĕtatŭ acrélă, ba chiar poţĭ ḑice, că şĭ-a făcutŭ butea patŭ ca vasulŭ de oţĕtŭ, şi deórece mustulŭ, —respective,— vinulŭ din anulŭ presentŭ searată a [fi] unŭ vinŭ excelentŭ de bunŭ, e bine a-lŭ băga în vas[e] curăţite de tótă acréla. Curăţirea se face astfelŭ: buţil[e] se ducŭ la rîurĭ —ape curgĕtóre— şi se umplu cu apă ţinêndu-se astfelŭ 2—3 ḑile pline, apoi se golescŭ de ace[a] apă acră şi se mai umplu odată şi se ţinŭ ér 2—3 ḑil[e] pline. Astfelŭ buţile se vorŭ curăţi de acreală şi atunc[i] se póte băga mustulŭ, din care va eşi unŭ vinŭ exc[e]lentŭ, fără picŭ de acreală.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 20 Octombre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97 60
Rentă de hârtiă 5%	90.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.—
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.50
Bonurĭ rurale Banat-Ti-…	101.25
… cu cl. de sortare	101 50
…ĭ rurale transilvane	101 20
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 20
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	120 75
Renta de hârtiă austriacă	81.80
Renta de arg. austr.	82 20
Renta de aurŭ austr.	108 25
Losurile din 1860	139 50
Acțiunile băncel austro-ungare	857.—
Act. băncel de creditŭ ung.	285.
Act. băncel de creditŭ austr.	282 20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.60
Londra 10 Livres sterlinge	125.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 5 Octomvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89	90
Renta rom. amort. (5%)	92½	93
» convert. (6%)	87½	88½
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	31	32
Credit fonc. rural (7%)	100	101
» » » (5%)	85½	86½
» » urban (7%)	97½	98½
» » » (6%)	90	91
» » » (5%)	81	82
Banca națională a României	1120	1140
Ac. de asig. Dacia-Rom.	250	255
« » » Națională	205	210
Aurŭ	12.50	13.25
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 21 Octombre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 74	Vênd.	8.77
Argint românesc	»	8.70	»	8.75
Napoleon-d'orĭ	»	9.92	»	9.94
Lire turcescĭ	»	11.17	»	11.25
Imperialĭ	»	10.15	»	10.20
Galbenĭ	»	5 87	»	5 92
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a tei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ag…	8.01	11.51	4.47	—
…ostonfalva	8.45	12.23	5.42	—
Homorodŭ	10.10	1.19	7.37	—
Hașfaleu (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Sighișóra	11.19	2.05	9.05	—
	11.54	2.25	9.43	—
…ică	12.12	2.36	10.02	—
	12.56	—	6.20	—
	1.30	3.13	6.59	—
…elŭ	1.45	—	7.15	—
Teiu	2.11	3.40	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.29	—
Vințude susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucer…	3.31	4.24	9.12	—
…Ghiriș	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.06
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.42	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11 28	—
Blașŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	[illegible]	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3[illegible]	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	[illegible]	[illegible]	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4[illegible]
Pui	8.50	[illegible]	7.35
Hațegŭ	9.31	12 17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.